

Het Concertgebouw (2)

Achter de schermen van het artiestenbestaan

Ron Brouwer

Op eerste paasdag stelde de wereldvermaarde zangeres en theaterdiva Ute Lemper in het Concertgebouw in Amsterdam haar nieuwe programma 'Between yesterday and tomorrow' aan haar publiek voor. Gedurende de afgelopen kwart eeuw trad zij over de hele wereld op. De artieste deelde haar rijke ervaring met theaterfaciliteiten met FMI.

Het bestaan van zangeres Ute Lemper achter de schermen verschilt volkomen van dat wat zij haar publiek laat horen en zien. Haar moederschap en gezinsleven komen op de eerste plaats. Daarnaast is Lemper een zakenvrouw, die eigenhandig vrijwel ieder aspect van haar artiestenbestaan beheert. 'Vanuit mijn kantoor aan huis maak ik afspraken met boekingskantoren over de hele wereld,' zegt Lemper. 'Een concertreeks ontstaat als vanzelf. Het begint bijvoorbeeld met een uitnodiging voor een optreden in Amsterdam. Die sluit mogelijkwijs aan bij een uitnodiging uit Istanbul. De resterende concerten worden rondom die data geagendeerd.'

Lemper beheert zelf alle contracten en regelt het vervoer. 'Dat doe ik voor mijn muzikanten, mijzelf en onze bagage, inclusief de contrabas, gitaren en bekkens. Dat de bandleiden op verschillende continenten wonen, maakt de logistiek er alleen nog maar ingewikkelder op. Desondanks is het een uitdaging om een uitvoerbaar toerschema in elkaar te zetten. Ik behartig mijn belangen zelf; het controleren van het werk van een assistent zou me net zoveel tijd kosten als wanneer ik alles zelf regel.'

Locatiekeuze

Het betreffende boekingskantoor is verantwoordelijk voor de keuze van de locatie waar Lemper optreedt. 'Ik zing verschillende stijlen. De organisator weet precies welk type publiek ik voor me heb. Ik treed meestal op in theaters, concertzalen en operazalen en

soms in zalen waar voornamelijk rockconcerten worden gegeven. We stellen expliciete technische eisen aan de geluidsapparatuur. De huur daarvan is uitbesteed aan het boekingskantoor. Een gespecialiseerd bedrijf levert de geluidsinstallatie: het monitorsysteem, de mengtafel op het podium, de microfoons, et cetera. De zaal verzorgt gewoonlijk zelf de zogenaamde *back-line*: de vleugel, het drumstel, een reservegitaar, een reservebas en de zaalversterkingsapparatuur.'

Iedere zaal heeft eigen specifieke kenmerken. 'Het Concertgebouw heeft een unieke akoestiek. Die vergt een aangepaste versterking en stijl van spelen. Een uitgebalanceerde mengeling van mijn monitorgeluid en de zaalversterking levert de ideale dimensie op waarin ik mijn stem in de ruimte kan projecteren. Zingen is heel visueel voor mij. Mijn stem is mijn instrument en die geef ik graag de vrije loop. Zalen met een erg 'droog' geluid, waar mijn monitor mijn enige houvast is, geven me het gevoel dat ik verstopt zit, alsof je een trompet volpropt met papier.'

Behalve haar verschijning, waar haar kleding en rekwisieten toe behoren, zijn zichtbaarheid en nabijheid belangrijk voor Lemper: 'In het Concertgebouw hebben we de koorden weggehaald, die normaliter vooraan op het podium staan. Omwille van het zicht van de mensen op de eerste rijen heb ik meer gebruik gemaakt van het voorste deel van het relatief hoge podium dan ik gewoonlijk doe. Ik heb liever een zaal waar ik dicht bij mijn publiek kan staan dan een zaal met een enorme orkestbak, die afstand schept.'

Ute Lemper

Bezoekersfaciliteiten

De bezoekersfaciliteiten vallen onder de verantwoordelijkheid van de zaal: 'Het boekingskantoor bespreekt uiteraard een zaal die geschikt is voor mijn publiek. Die heeft voldoende en schone toiletten, mensen hoeven niet eindeloos in de rij te staan voor een drankje en de stoelen zitten prettig. Meestal treed ik zonder pauze op. Daardoor maken mensen vooral voor en na het concert gebruik van de toiletten en de bars.'

De ambiance werkt vaak inspirerend. 'Bijzonder prettig zijn de optredens in de open lucht, als de maan schijnt en de bomen wiegen in de wind... Het Herodes Atticus Theater in Athene is ronduit betoverend; dat antieke Griekse amfitheater met zijn originele marmere tribunes en zijn eeuwenoude coulissen, dat wordt gedomineerd door de Acropolis. Andere heerlijke podia zijn het Sydney Opera House, Carnegie Hall, het Palacio de Bellas Artes in Mexico Stad, Teatro alla Scala in Milaan, Théâtre du Châtelet in Parijs en het prachtige Concertgebouw. Die hebben allemaal een fantastische akoestiek. Inspirerend zijn

ook de hartverwarmende reacties van het publiek.' De podia zijn onderling nauwelijks vergelijkbaar. Of een theater nu recentelijk is gebouwd of eeuwenoud, zaken zoals tocht, luchtvochtigheid, routing en de mate van comfort verschillen van zaal tot zaal. Het allood van de artiestenvoorzieningen beïnvloedt het optreden van Lemper allerminst. 'Op de bühne lijkt het misschien allemaal pracht en praal, maar het bestaan achter de coulissen betekent behalve *sound-checks* vooral luchthavens, hotels en koffers in- en uitpakken. Uiteindelijk is het een vak. Net als een schilder, die verf onder zijn nagels heeft, beoefenen we eenvoudigweg een beroep. De kleedkamers dienen ervoor om ons voor een optreden voor te bereiden. Voor mij hoeft overdreven luxe niet zo nodig.'

Spartaans bestaan

Regelmaat en verantwoorde voeding zijn onmisbaar voor elke artiest. Wat dat aangaat leidt Lemper een nogal Spartaans bestaan: 'Mijn dagelijkse programma is nogal vol. Als ik op tournee ben, heb ik weinig tijd voor mezelf. Ik eet nooit voorafgaand aan een optreden en drink ook geen alcohol; ik wil alert zijn. Maar na afloop drink ik graag een glas wijn. Meestal eet ik dan ook mijn koude maaltijd.'

Het boekingskantoor zorgt voor de hotelkamers en de spijzen en dranken rondom de optredens; Lemper voorziet zelf in alle overige zaken, met inbegrip van premies voor haar muzikanten.

De maaltijdvoorziening verschilt van cultuur tot cultuur. 'We verheugen ons stevast op de verse pastaschotels in Italië.' Daarnaast zijn culturele verschillen van invloed op het repertoire dat Lemper ten gehore brengt: 'Ons programma verschilt van de ene locatie tot de andere, afhankelijk van het land en de zaal waar we optreden. Het Duitstalige repertoire vormt traditiegetrouw het hart van elk concert. Daaromheen kan ik improviseren. Hoe we de liederen benaderen, hangt af van waar we spelen. Mijn programma is telkens anders dan de vorige keer dat ik ergens optrad.'

> Ute Lemper oogstte wereldwijd triomfen als zangeres, danseres, actrice en schilderes. Ze bracht toeschouwers in Wenen, Berlijn, Parijs, Londen, New York en Las Vegas in vervoering in hoofdrollen in musicals, waaronder haar bekroonde vertolkingen in 'Cabaret' en 'Chicago'. Haar solorepertoire omvat onder meer composities door Kurt Weill/ Bertolt Brecht, Philip Glass, Nick Cave en Elvis Costello. Haar nieuwe CD en tournee dragen de naam 'Between yesterday and tomorrow'. Ute Lemper woont in Manhattan met haar partner Todd Turkisher en haar drie kinderen Max, Stella en Julian.

> Meer informatie: www.utelemper.com.